

АНОТАЦІЯ

Білозерова М.В. Формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 231 Соціальна робота (023 – Соціальна робота). – Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Харків, 2021.

Дисертаційну роботу присвячено проблемі формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції.

У *Вступі* обґрунтовано актуальність дослідження; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання; здійснено аналіз теоретико-методологічних засад процесу формування поліпрофесійної мобільності в умовах євроінтеграції та використано відповідні методи дослідження; розкрито наукову новизну; визначено практичне значення дослідження та представлено відомості про упровадження й апробацію основних положень дисертації.

У першому розділі *«Теоретико-методологічні засади формування поліпрофесійної мобільності в умовах євроінтеграції»* розкрито поняття «мобільність», «професійна мобільність», «поліпрофесійна мобільність», розглянуто види та ознаки мобільності; здійснено ретроспективний аналіз та визначено етапи становлення наукової категорії «мобільність»; на основі міждисциплінарного підходу, зокрема аналізу філософської, соціологічної, психологічної, педагогічної, правової, економічної, медичної літератури, визначено сутність поняття «поліпрофесійна мобільність соціального працівника» та зміст, особливості, структурні складові процесу формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції; на основі системного підходу *розроблено* структурно-змістову модель формування поліпрофесійної мобільності майбутніх

соціальних працівників в умовах євроінтеграції; досліджено тенденції розвитку освіти в Європі та в Україні, проаналізовано досвід підготовки фахівців соціальної сфери у вітчизняному та європейському вимірі з використанням Глобальних стандартів освіти та підготовки соціальних працівників, Глобальної програми соціальної роботи та соціального розвитку, що розкривають значущість євроінтеграційних процесів, міжнародної співпраці, мобільності в освіті, відіграючи важливу роль у підвищенні якості професійної підготовки фахівців соціальної сфери.

На основі компетентнісного підходу ідентифіковано компетентності та програмні результати, що характеризують поліпрофесійно мобільного майбутнього соціального працівника.

Поліпрофесійну мобільність визначено як інтегровану якість професійної підготовки, яка забезпечує працівникові вільне орієнтування у максимальному обсязі загальних і специфічних знань у їх сукупності, дозволяє урізноманітнювати професійні компетентності, оволодіваючи різнопрофільними знаннями, уміннями і навичками, що сприяє розширенню і підвищенню якості надаваних ним соціальних послуг.

Проведено діагностику (*констатувальний* етап експерименту) стану сформованості поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції. Критеріями рівня сформованості поліпрофесійної мобільності визначено:

– *мотиваційний*, що визначено двома показниками: професійна спрямованість на оволодіння сучасними методиками роботи соціального працівника в європейському освітньому просторі та прагнення до саморозвитку та самовдосконалення;

– *когнітивний*, до якого належать такі показники: сформованість фахових компетентностей з психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного напрямів та уявлення щодо використання набутого соціально-позитивного досвіду реалізації знань, умінь і навичок за цими напрямками;

– діяльнісний критерій, до якого належать такі показники: уміння взаємодіяти із суб'єктами професійної діяльності, комунікативні уміння.

Проведена на констатувальному етапі діагностика виявила недостатній рівень сформованості поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників, що вказує на необхідність розробки та упровадження соціально-педагогічних умов формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції.

У другому розділі *«Розробка та експериментальна перевірка соціально-педагогічних умов формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції»* обґрунтовано соціально-педагогічні умови формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції, організовано та проведено соціально-педагогічний експеримент з упровадження цих умов.

Соціально-педагогічними умовами формування поліпрофесійної мобільності соціальних працівників у закладах вищої освіти визначено сукупність певних соціальних обставин, педагогічних форм, методів, соціально-педагогічних прийомів та вимог, що забезпечують готовність майбутнього соціального працівника до змін у напрямках професійної діяльності, у межах компетентності соціального працівника, пов'язаних із необхідністю реалізації знань, умінь і навичок психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного напрямів, а також здатності до відтворення досвіду надання ним соціальних послуг відповідно до потреб різних груп клієнтів.

На основі середовищного підходу обґрунтовано зміст умов, що полягає у такому:

1) мотивація майбутніх соціальних працівників на саморозвиток особистісно-професійних якостей, необхідних для формування поліпрофесійної мобільності;

2) створення позитивного практико-орієнтованого соціально-виховного середовища у закладах вищої освіти для реалізації особистісно-професійних якостей майбутніх соціальних працівників;

3) налагодження взаємодії з різними соціальними інститутами макросередовища із урахуванням європейського досвіду для забезпечення міждисциплінарності у ході підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти.

Експериментальна робота здійснювалась протягом 2017-2021 років на базі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради; здобувачі вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти із спеціальності 231 «Соціальна робота» склали основну експериментальну групу дослідження (126 респондентів), здобувачі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини склали контрольну групу (122 респонденти). Загальна вибіркова кількість учасників – 248 осіб.

Формувальний експеримент складався з трьох етапів: *підготовчого, основного і підсумкового*. Найбільш ефективними формами і методами виявилися диспути, панельні дискусії, практичні заняття з елементами рефлексії, навчальні тренінги, круглі столи, семінари тощо, які сприяли формуванню поліпрофесійної мобільності, що було підтверджено отриманими результатами контрольного експерименту із застосуванням статистичних методів.

Аналіз та оцінка результатів експериментальної роботи (контрольний етап) засвідчує наявність позитивних змін у показниках досліджуваних критеріїв сформованості поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників. З'ясовано, що учасники експериментальної групи покращили рівень поліпрофесійної мобільності. Частина здобувачів із низьким рівнем поліпрофесійної мобільності в експериментальній групі зменшилася на 19,1 %, а в контрольних – на 4,7 % (в експериментальній – на 14,4 % більше, ніж у контрольній); із середнім – на 10,3 % в експериментальній та на 2,7 % – у контрольній (в експериментальній – на 7,6 % більше, ніж у контрольній). У

контрольній групі відбулися певні зміни, однак динаміка показників виявилася нижчою порівняно з експериментальною групою. Результати свідчать, що кількість студентів із високим рівнем поліпрофесійної мобільності в експериментальній групі після участі в експерименті з упровадження соціально-педагогічних умов зросла на 8,8%, у контрольній групі така динаміка становить лише 2% (тобто в експериментальній на 6,8 % більше).

Наукова новизна і теоретична значущість дослідження полягає в тому, що:

- *уперше* на основі середовищного підходу *розроблено та обґрунтовано* соціально-педагогічні умови формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції, а саме: мотивація майбутніх соціальних працівників на саморозвиток особистісно-професійних якостей, необхідних для реалізації поліпрофесійної мобільності; створення позитивного практико-орієнтованого соціально-виховного середовища у закладах вищої освіти для реалізації особистісно-професійних якостей майбутніх соціальних працівників; налагодження взаємодії з різними соціальними інститутами макросередовища із урахуванням європейського досвіду для забезпечення міждисциплінарності у ході підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти;

- *сформульовано* авторське визначення поняття «поліпрофесійна мобільність соціального працівника» як готовність працівника до змін у межах професійної діяльності, пов'язаних із необхідністю реалізації знань, умінь і навичок психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного напрямів, а також здатності до саморозвитку та самовдосконалення, відтворення досвіду надання ним соціальних послуг у взаємодії із суб'єктами соціальної роботи відповідно до потреб різних груп клієнтів;

- *розроблено* структурно-змістову модель формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах

євроінтеграції як *системи*, яка включає мету, завдання, функції, принципи, об'єкт, суб'єкт, зміст, методи, форми, засоби, критерії, показники, рівні та очікуваний результат, що дають можливість більш детального вивчення, розробки та обґрунтування соціально-педагогічних умов;

- *визначено критерії, показники та рівні сформованості* поліпрофесійної мобільності майбутнього соціального працівника, що дозволяють діагностувати рівень сформованості поліпрофесійної мобільності майбутнього соціального працівника в умовах євроінтеграції;

- *набули подальшого розвитку* наукові уявлення про використання європейського досвіду в підготовці майбутніх соціальних працівників;

- *удосконалено* зміст, форми та методи підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти;

- *уточнено* зміст поняття «соціально-педагогічні умови формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників у закладі вищої освіти».

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці програми реалізації соціально-педагогічних умов формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції, розробці та апробації авторської програми та силабуса вибіркового освітнього компонента «Професійна мобільність працівників соціальної сфери» та відповідного робочого зошита для опанування здобувачами освіти вибіркового компонента; розробці науково-методичного забезпечення семінарів, практичних занять з елементами рефлексії, диспутів, круглих столів, соціально-педагогічних ситуацій, зокрема тренінгу «Бути мобільним – бути успішним?».

Результати дослідження можуть бути впроваджені в системі підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньою програмою спеціальності 231 Соціальна робота, а також у процесі підвищення кваліфікації педагогічних та соціальних працівників.

Ключові слова: мобільність, професійна мобільність, поліпрофесійна мобільність соціального працівника, майбутній соціальний працівник, соціально-педагогічні умови формування поліпрофесійної мобільності в умовах євроінтеграції, освітнє середовище ЗВО, євроінтеграція.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Білозерова, М. В. Поняття «поліпрофесійна мобільність» майбутнього соціального працівника в наукових дослідженнях. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Розвиток педагогічної науки*. Старобільськ, 2018. №8 (322) Ч.1 (2018). С. 179–186.

2. Білозерова, М. В. Міжпредметна компетентність у формуванні поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.*/ ред.-упоряд. М. Пантюк та ін. Дрогобич : Вид. дім «Гельветика», 2020. Вип. 31. Т. 3. С. 41–46.

3. Gerasymova, I., Maksymchuk, B., Bilozerova, M., Chernetska, Yu., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. Forming professional mobility in future agricultural specialists: the sociohistorical context. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2019. № 11(4).P.345-361. doi:10.18662/rrem/195.(Web of Science ISSN 2067-9270, 2066-7329).

4. Білозерова М., Чернецька Ю. Соціально-педагогічні умови формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2020 № 5(33). Vol. 1. С. 8–14. doi: 10.51647/kelm.2020.5.1.2

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Білозерова М. В. Європейський освітній простір: перспективи для України. *Наука як ресурс модернізаційної стратегії держави* : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч.(16 травня 2012р., м. Київ). Київ: НАДУ, 2012. С. 210–212.

2. Білозерова М. В. Проблема формування професійної мобільності майбутніх соціальних працівників в умовах євроінтеграції . *Дослідження різних напрямків розвитку психології та педагогіки* : зб. наук. робіт міжнар. наук.-практ. конф. (16-17 черв. 2017 р., м.Одеса). Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. С. 31–35.

3. Білозерова М. В. Чинники впливу на якість підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах. *Модифікація концепції соціально-педагогічної діяльності та соціальної роботи в Україні у контексті реалізації Цілей сталого розвитку суспільства* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 14 груд. 2017 р. Харків, 2017. С. 26–28.

4. Білозерова М. В. Поліпрофесійна мобільність соціального працівника за професійним спрямуванням. *Наукові дослідження аспірантів: Педагогічна теорія і практика* : матеріали. наук.-практ. конф. (26 груд. 2017 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової ; Комунал. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків, 2017. С.8–11.

5. Білозерова М. В. Особливості сучасної професійної підготовки майбутніх соціальних працівників в країнах Європи та України. *Наукові дослідження аспірантів: Педагогічна теорія і практика* : матеріали наук.-практ. конф. (25 квіт. 2018 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунал. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків, 2018. С. 14–19.

6. Білозерова М. В. Критерії та показники формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників. *Наукові дослідження аспірантів: Педагогічна теорія і практика*: матеріали. наук.-практ. конф.

(24 квітня 2019 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунал. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків, 2019. С. 13–16.

7. Білозерова М. В. Міжнародне співробітництво та мобільність в соціокультурній сфері. *Трансформація соціальної педагогіки та соціальної роботи в культурі інформаційного суспільства*: Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 7 лют. 2019 р., Харків : ХДАК, 2019. С. 25–26.

8. Білозерова М. В. Модернізація законодавчої бази і нормативно-правового забезпечення вищої освіти України в умовах євроінтеграції. *Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні*: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 22-23 лют. 2019 р. Львів : ЛПС, 2019. С. 102–105.

9. Білозерова М. В. Поліпрофесійна мобільність та її вплив на особистісний розвиток майбутніх соціальних працівників. *Професійна мобільність як чинник соціальної адаптації та творчої самореалізації особистості в умовах соціальних трансформацій*: тези доп. Міжвузів. наук.-практ. сем., м. Харків, 29 квітн. 2020 р. Харків, 2020. С. 7–12.

10. Білозерова М. В. Генеза поняття мобільність як соціального феномена та наукового поняття. *Формування творчої особистості в системі освіти і в соціальному середовищі: сучасні виклики та інновації*: тези доп. регіон. наук.-практ. конф., м. Харків, 22 квіт. 2020 р. Харків, 2020. С.48–51.

11. Білозерова М. В. Складові формування поліпрофесійної мобільності майбутніх соціальних працівників. *Тенденції та перспективи розвитку психології та соціальної роботи в сучасному суспільстві*: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 5 листоп. 2020 р. Одеса : Одеський нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2020. С. 306 –309.

12. Білозерова М. В. Готовність майбутніх соціальних працівників до реалізації поліпрофесійної мобільності. *Актуальні питання соціальної роботи на сучасному етапі розвитку українського суспільства*: тези доп. VIII Міжвуз. наук.-практ. семінар, м. Харків, 10 листоп. 2020 р. Харків, 2020. С. 12–15.

13. Білозерова М. В. Мотивація саморозвитку як чинник формування поліпрофесійної мобільності майбутнього соціального працівника. *Наукові дослідження аспірантів: Педагогічна теорія і практика*: матеріали. наук.-практ. конф. (23 груд. 2020 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунал. закл. «Харків. гуманітар.-пед. акад.» Харків. облради. Харків, 2020. С.19–21.

ANNOTATION

Bilozerova M.V. To-be social workers polyprofessional mobility development within the conditions of European integration. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation for obtaining the scientific degree of the Doctor of Philosophy in specialty 231 Social work (023 – Social work). – Public educational institution «Kharkiv humanitarian-pedagogical academy» of Kharkiv Regional Council, Kharkiv, 2021.

The dissertation is devoted to the problem of development of to-be social workers polyprofessional mobility within the conditions of European integration.

Introduction substantiates the relevance of the study; the object, subject, purpose, objective of the work are defined; the analysis of theoretical and methodological bases of the process of formation of polyprofessional mobility under the conditions of European integration is carried out and the corresponding research methods are established; scientific novelty is revealed; the practical significance of the research is determined and the information on the introduction and approbation of the dissertation's main provisions is presented.

The first chapter *“Theoretical and methodological principles of polyprofessional mobility formation in the context of European integration”*: the concepts of "mobility", "professional mobility", "polyprofessional mobility" are revealed, the types and signs of mobility are considered; a retrospective analysis *was carried out* and the stages of formation of the scientific definition of "mobility" *were determined*; the essence of the concept "polyprofessional mobility

of a social worker" and the content, features, structural components of the process of forming polyprofessional mobility of to-be social workers in European integration *were determined* based on the interdisciplinary approach, in particular the analysis of philosophical, sociological, psychological, pedagogical, legal, economic, medical literature; on the basis of the system approach the structural-semantic model of formation of polyprofessional mobility of to-be social workers under the conditions of European integration *is developed*; trends in the development of education in Europe and Ukraine *are studied*, the experience of social specialists training in the national and European extent *is analyzed*, using the Global Standards of Education and Training of Social Workers, the Global Program of Social Work and Social Development, which reveal the importance of European integration processes, international cooperation, mobility in education, and which play an important role in improving the quality of social workers training.

The competency approach helped to *identify* the competencies and program results that characterize the polyprofessional mobile to-be social worker.

Polyprofessional *mobility* is defined as an integrated quality of professional training that provides the employee with free guidance in the maximum amount of general and specific knowledge in their entirety, allows to diversify professional competencies, acquiring diverse knowledge, skills and abilities, which contributes to expanding and improving the quality of services.

The diagnosis (*ascertaining* stage of the experiment) of the state of to-be social workers polyprofessional mobility development in the conditions of European integration is carried out. The criteria for the level of polyprofessional mobility development are the following:

- *motivational* criterion, which is determined by two indicators: professional focus on mastering modern work methods of a social worker in the European educational space and the desire for self-development and self-improvement;

– *cognitive* criterion, which includes indicators: professional competencies maturity in psychological, socio-pedagogical, legal, economic, medical areas and ideas about the use of acquired socially positive experience in the implementation of knowledge, skills and abilities in these areas;

– *activity* criterion, which includes indicators: the ability to interact with the subjects of professional activity, communication skills.

The diagnostics carried out at the ascertaining stage uncovered the insufficient level of to-be social workers polyprofessional mobility development, which indicates the need to work out and implement socio-pedagogical conditions for the development of polyprofessional mobility of to-be social workers in terms of European integration.

The second chapter *"Working-out and experimental testing of socio-pedagogical conditions for the development of polyprofessional mobility of to-be social workers in terms of European integration"* substantiates the socio-pedagogical conditions for the development of polyprofessional mobility of to-be social workers in terms of European integration; a socio-pedagogical experiment on implementing these conditions has been organized and conducted.

Socio-pedagogical conditions for the formation of polyprofessional mobility of social workers in the Free Economic Zone are defined as a set of certain social circumstances, pedagogical forms, methods, socio-pedagogical techniques and requirements that ensure the ability of to-be social workers to change professional activities within their competences, related to the need to implement knowledge, skills and abilities in psychological, socio-pedagogical, legal, economic, medical areas, as well as the ability to reproduce the experience of providing social services in accordance with the needs of different groups of clients.

Based on the environmental approach, the conditions content is substantiated, which consists in the following: 1) motivation of to-be social workers for self-development of personal and professional qualities necessary for the development of polyprofessional mobility; 2) creation of a positive practice-oriented social and educational environment in higher education institutions for the

realization of personal and professional qualities of to-be social workers; 3) establishing cooperation with various social institutions of the macro-environment, taking into account the European experience of ensuring interdisciplinarity in to-be social workers training in higher education institutions.

Experimental work was carried out during 2017-2021 on the basis of the Public Educational Institution "Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy" of the Kharkiv Regional Council; applicants for higher education at the first (bachelor's) level of higher education in specialty 231 "Social Work" formed the main exposure research group (126 respondents), applicants from Pavel Tychyna Uman State Pedagogical University formed a reference group (122 respondents). The total sample number of participants is 248 people.

The *formative* experiment consisted of three stages: *preparatory*, *basic* and *final*. The most effective forms and methods appeared to be debates, panel discussions, practical classes with elements of reflection, trainings, round tables, seminars, etc., which contributed to the formation of polyprofessional mobility, which was confirmed by the results of a control experiment conducted with the usage of statistical methods.

Analysis and evaluation of the experimental work results (control stage) shows the presence of positive changes in the indicators of the studied criteria for the development of polyprofessional mobility of to-be social workers. The participants of the experimental group were found to have improved the level of their polyprofessional mobility. The number of applicants with a low level of polyprofessional mobility in the experimental group decreased by 19%, and in the control – by 4.7% (in the experimental group – by 14.3% more than in the control one); with the average – by 10.2% in the experimental and by 2.7% in the control (in the experimental – by 7.5% more than in the control). There were some changes in the control group, but the dynamics of indicators is lower compared to the experimental group. The results show that after participating in the experiment on the introduction of socio-pedagogical conditions the number of students with a high level of polyprofessional mobility in the experimental group increased by 8.9%, in the control group such dynamics is only 2% (i.e. in the experimental by 6.9% more).

The *scientific novelty* and *theoretical significance* of the study is that:

– for the first time the social and pedagogical conditions of development of to-be social workers polyprofessional mobility within the conditions of European integration *have been developed and substantiated* on the basis of the environmental approach: 1) motivation of to-be social workers for self-development of personal and professional qualities necessary for realization of polyprofessional mobility; 2) creation of a positive practice-oriented social and educational environment in higher education institutions for the realization of personal and professional qualities of to-be social workers; 3) establishing cooperation with various social institutions of the macro-environment, considering the European experience of ensuring interdisciplinarity in to-be social workers training in higher education institutions;

– the author's definition of the concept of "polyprofessional mobility of a social worker" *has been formulated* as the readiness of the employee to change within the professional activities associated with the need to implement knowledge, skills and abilities in psychological, socio-pedagogical, legal, economic, medical areas, as well as the ability to self-development and self-improvement, reproduction of the experience of providing social services in cooperation with the subjects of social work in accordance with the needs of different groups of clients;

– the structural-semantic model of development of to-be social workers polyprofessional mobility under the conditions of European integration *has been worked out as a system* which includes the purpose, objectives, functions, principles, object, subject, the maintenance, methods, forms, means criteria, indicators, levels and expected results that allow for more detailed study, creation and justification of socio-pedagogical conditions;

– criteria, indicators and levels of formation of to-be social worker polyprofessional mobility *have been determined*, which allow to diagnose the level of formation of polyprofessional mobility of the to-be social worker within the conditions of European integration;

- scientific ideas on the use of European experience in to-be social workers training *have been further developed*;
- the content, forms and methods of to-be social workers training in higher education institutions *have been improved*;
- the content of the concept "socio-pedagogical conditions for the development of to-be social workers polyprofessional mobility in higher education" *has been clarified*.

The ***practical significance*** of the obtained results is to develop a program for implementing socio-pedagogical conditions for the formation of to-be social workers polyprofessional mobility in terms of European integration, to create and test the author's program and the syllabus of the optional educational component "Social workers professional mobility" as well as workbook of the same name for students to master the optional component; to create scientific and methodological support for seminars, practical classes with elements of reflection, debates, round tables, socio-pedagogical situations, including training "To be mobile – to be successful?".

The results of the study can be implemented in the system of higher education at the first (bachelor's) level for those who study on the educational program, specialty 231 Social Work, as well as in the process of professional advanced training for teachers and social workers.

Key words: mobility, professional mobility, social worker polyprofessional mobility, to-be social worker, socio-pedagogical conditions of polyprofessional mobility development, educational environment of external independent testing (EIT), European integration.

LIST OF THE APPLICANT'S PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE THESIS

Publications representing the main scientific results of the thesis:

1. Bilozerova, M. V. (2018). The concept of "polyprofessional mobility" of the future social worker in research. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu. Rozvytok pedahohichnoi nauky*. Starobilsk, №8 (322), 1, 179–186. [in Ukrainian].
2. Bilozerova, M. V. (2020). Interdisciplinary competence in the formation of polyprofessional mobility of future social workers. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka.*/ M. Pantiuk, A. Dushnyi, I. Zymomria (Eds.). Drohobych, Vydavnychiy dim «Helvetyka», 31, 3, 41-46. [in Ukrainian].
3. Gerasymova, I., Maksymchuk, B., Bilozerova, M., Chernetska, Yu., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2019). Forming professional mobility in future agricultural specialists: the sociohistorical context. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 11 (4), 345-361. doi:10.18662/rrem/195. (Web of Science ISSN 2067-9270, 2066-7329). [in English].
4. Bilozerova, M. V. (2020). Socio-pedagogical conditions for the formation of multi-professional mobility of future social workers in the context of European integration. «KELM (Knowledge, Education, Law, Management)» № 5(33), 2020. S. 8-14. doi: 10.51647/kelm.2020.5.1.2 [in Ukrainian].

Publications that testify the approbation of the thesis materials:

- 1 Bilozerova, M. V. (2012). European educational space: prospects for Ukraine. *Science as a resource of state modernization strategy: mater. nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uch.* (pp. 210–212). Kyiv: NADU, 2012. [in Ukrainian].
- 2 Bilozerova, M. V. (2017). The problem of formation of professional mobility of future social workers in the conditions of European integration. *Doslidzhennia riznykh napriamkiv rozvytku psykholohii ta pedahohiky : Zb. nauk. robit mizhnarodnoi nauk.-prakt. Konf.* (pp. 31 – 35). – Odesa : HO «Pivdenna fundatsiia pedahohiky». [in Ukrainian].

3 Bilozeroва, M. V. (2017). Factors influencing the quality of training of social workers in higher education institutions. *Modyfikatsiia kontseptsii sotsialno-pedahohichnoi diialnosti ta sotsialnoi roboty v Ukraini u konteksti realizatsii Tsilei staloho rozvytku suspilstva : materialy vseukr. nauk.-prakt. konf.*, (pp. 26-28). – Kharkiv. [in Ukrainian].

4 Bilozeroва, M. V. (2017). Polyprofessional mobility of a social worker by professional orientation. *Naukovi doslidzhennia aspirantiv: Pedahohichna teoriia i praktyka : materialy. nauk.-prakt. konf. / H. F. Ponomarova (Ed.)*, (pp.8-11) – Kharkiv: Komunalnyi zaklad «Kharkivska humanitarno-pedahohichna akademiia» Kharkivskoi oblasnoi rady. [in Ukrainian].

5 Bilozeroва, M. V. (2018). Features of modern professional training of future social workers in Europe and Ukraine. *Naukovi doslidzhennia aspirantiv: Pedahohichna teoriia i praktyka : materialy. nauk.-prakt. konf. / H. F. Ponomarova (Ed.)*, (pp. 14-19). – Kharkiv: Komunalnyi zaklad «Kharkivska humanitarno-pedahohichna akademiia» Kharkivskoi oblasnoi rady. [in Ukrainian].

6 Bilozeroва, M. V. (2019). Criteria and indicators of formation of polyprofessional mobility of future social workers. *Naukovi doslidzhennia aspirantiv: Pedahohichna teoriia i praktyka: materialy. nauk.-prakt. Konf, / H. F. Ponomarova (Ed.)*, (pp. 13-16). – Kharkiv: Komunalnyi zaklad «Kharkivska humanitarno-pedahohichna akademiia» Kharkivskoi oblasnoi rady. [in Ukrainian].

7 Bilozeroва, M. V. (2019). International cooperation and mobility in the socio-cultural sphere. *Transformatsiia sotsialnoi pedahohiky ta sotsialnoi roboty v kulturi informatsiinoho suspilstva: vseukr. nauk.-prakt. Konf*, (pp. 25-26). – Kharkiv: KhDAK. [in Ukrainian].

8 Bilozeroва, M. V. (2019). Modernization of the legal framework and regulatory support of higher education in Ukraine in the context of European integration. *Psykhologhiia ta pedahohika: neobkhidnist vplyvu nauky na rozvytok praktyky v Ukraini: zb. tez dop. mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, (pp. 102-105). – Lviv: LPS. [in Ukrainian].

9 Bilozeroва, M. V. (2020). Polyprofessional mobility and its impact on the personal development of future social workers. *Profesiina mobilnist yak chynnyk sotsialnoi adaptatsii ta tvorchoi samorealizatsii osobystosti v umovakh sotsialnykh transformatsii: tezy dop. mizhvuziv. nauk.-prakt. Sem.*, (pp. 7-12). – Kharkiv: KZ «Kharkivska humanitarno- pedahohichna akademiia» KhOR. [in Ukrainian].

10 Bilozeroва, M. V. (2020). The genesis of the concept of mobility as a social phenomenon and a scientific concept. *Formuvannia tvorchoi osobystosti v systemi osvity i v sotsialnomu seredovyschi: suchasni vyklyky ta innovatsii: tezy dop.reh. nauk.-prakt.konf.*, (pp. 48-51). – Kharkiv: KZ «Kharkivska humanitarno- pedahohichna akademiia» KhOR. [in Ukrainian].

11 Bilozeroва, M. V. (2020). Components of the formation of polyprofessional mobility of future social workers. *Tendentsii ta perspektyvy rozvytku psykholohii ta sotsialnoi roboty v suchasnomu suspilstvi: zb. tez dop. mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, (pp. 306-309). – Odesa : Odeskyi natsionalnyi universytet imeni I.I. Mechnykova. [in Ukrainian].

12 Bilozeroва, M. V. (2020). Readiness of future social workers to implement multi-professional mobility. *Aktualni pytannia sotsialnoi roboty na suchasnomu etapi rozvytku ukrainskoho suspilstva: tezy dop. VIII mizhvuziv. nauk.-prakt. sem.*, (pp. 12-15). – Kharkiv: KZ «Kharkivska humanitarno- pedahohichna akademiia» KhOR. [in Ukrainian].

13 Bilozeroва, M. V. (2020). Motivation of self-development as a factor in the formation of polyprofessional mobility of the future social worker. *Naukovi doslidzhennia aspirantiv: Pedahohichna teoriia i praktyka: materialy. nauk.-prakt. konf.* / H. F. Ponomarova (Ed.) (pp. 19-21). – Kharkiv: Komunalnyi zaklad «Kharkivska humanitarno-pedahohichna akademiia» Kharkivskoi oblasnoi rady. [in Ukrainian].